
HØRINGSNOTAT

OM FORSLAG TIL FORSKRIFT OM RETT TIL OPPHOLD I SYKEHJEM – KRITERIER OG VENDELISTER, TØNSBERG KOMMUNE, VESTFOLD

BAKGRUNN FOR FORSKRIFTEN

Bakgrunnen for forskriften er lovendringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven om rett til opphold i sykehjem mm. som trer i kraft 1. januar 2017.

Lovendringen er vedtatt for å bedre rettsstillingen til pasienter og brukere når det gjelder retten til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Lovendringen gjør det klart at pasient eller bruker har rett til slikt opphold dersom det etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste kommunale tilbudet som kan sikre pasienten og brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Kommunen er etter lovendringen forpliktet til å fastsette i forskrift kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem. Hensikten med slike kriterier er å bidra til bedre forutsigbarhet og mer åpenhet rundt tildelingsprosessen. Forskriften skal regulere at søkere til langtidsopphold sykehjem har rett til å få et vedtak om å stå på kommunens venteliste. Dette gjelder de pasienter og brukere som tilfredsstiller kommunens kriterier for langtidsopphold, men som med forsvarlig hjelp kan vente på en langtidsplass. Kommunens forskrift skal også inneholde bestemmelser om hvordan kommunen sikrer forsvarlig oppfølging av de som står på venteliste.

Kommunen har ansvaret for å sørge for kommunale helse- og omsorgstjenester. De må etter lovendringen være tydelige overfor egne innbyggere på hvilke tjenester som pasienter og brukere kan forvente i egen kommune. Retten til vedtak skal gi trygghet for at vedkommendes behov er sett og at et tilbud om sykehjemsplass er der nå behovet oppstår.

Forslaget er utarbeidet av en politisk nedsatt arbeidsgruppe vedtatt av utvalg for helse og omsorg 20.09.2016 bestående av Henning Wold (H), Bent Kittelsen (FrP), Kari Asmyhr (Ap), Olaf Mathiasen (Eldrerådet), Sissel Kristoffersen (administrasjonen/virksomhet Tildeling helse- og omsorgstjenester).

Arbeidsutvalget besluttet i møte 03.01.2017 å sende foreliggende forskrift på høring. Etter høringen skal arbeidsutvalget fremme et endelig forslag til forskrift som skal vedtas av Tønsberg bystyre.

Den nye forskriften skal ha virkning fra 1. juli 2017.

MERKNADER TIL FORSKRIFTENS ENKELTE BESTEMMELSER

Til § 1 Formål

Formålet er angitt i forarbeidene til lovendringen.

Til § 2 Virkeområde

Forskriften gjelder pasienter og brukere som har krav på helse- og omsorgstjenester i Tønsberg kommune. Lovendringen sidestiller «tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester» med sykehjem. Siden Tønsberg kommune ikke har denne type boliger, er den foreslåtte forskriften for Tønsberg begrenset til å gjelde langtidsopphold på sykehjem, jf. definisjon i forskriftens § 3.

Til § 3 Definisjoner

Her er langtidsopphold sykehjem og ventelister definert.

Langtidsopphold sykehjem er fortrinnsvis et opphold for eldre over 67 år, og det vil være forbeholdt pasienter og brukere som det er mest sannsynlig vil ha behovet livet ut.

Det presiseres at ventelister ikke er et køsystem, dette fremgår også av forarbeidene til lovendringen.

Til § 4 Generelt om tildeling langtidsopphold sykehjem

Denne bestemmelsen gir nærmere bestemmelser om omsorgsnivå, hvem tilbudet er beregnet for og brukermedvirkning. I tillegg angis krav til saksforberedelsen før vedtak fattes. Det stilles krav om god utredning og vurdering av andre tiltak som er på et lavere omsorgsnivå enn sykehjem.

Til § 5 Kriterier for tildeling av langtidsopphold sykehjem

I denne bestemmelsen angis kriteriene kommunen vil legge vekt på ved en helhetsvurdering av om pasient eller bruker skal få vedtak om at vedkommende får tildelt langtidsopphold i sykehjem. Denne bestemmelsen gir også bestemmelser om når pasient eller bruker likevel ikke får langtidsopphold, selv om vedkommende oppfyller kriteriene.

Til § 6 Rett til vedtak

Pasient og bruker har krav på et vedtak om at vedkommende oppfyller kommunens kriteriene for langtidsopphold. Vedtaket vil da gis som et avslag på søknaden om sykehjem med begrunnelse for hvorfor det er forsvarlig at vedkommende ivaretas i eget hjem. I tillegg vil vedtaket opplyse om at vedkommende vil stå på kommunens venteliste for pasienter og brukere som er kvalifisert for langtidsopphold. Vedtaket gir klagerett til Fylkesmannen.

Til § 7 Ventelister langtidsopphold sykehjem

Her gis nærmere bestemmelser om hvordan kommunen skal håndtere ventelisten over kvalifiserte pasienter og brukere. I forarbeidene til lovendringen er det presisert at ventelisten ikke er en køordning, og forskriften tydeliggjør dette. Det vil være den som til enhver tid har det største behovet som skal tildeles langtidsopphold når det blir ledig plass. Vurderingen av den enkelte skal være basert på individuelle behov. Forskriften har ikke noen maksimumstid for å stå på venteliste, det er likevel mest sannsynlig at personer som kvalifiserer for langtidsopphold sykehjem, får tildelt plass selv om det vanskelig for kommunen å forutsi når dette vil skje.

Til § 8 Oppfølging av ventelister langtidsopphold

Bestemmelsen fastslår at kommunen skal sikre at pasienter og brukere har nødvendige og forsvarlige tjenester mens de venter på langtidsopphold. Det stilles også krav til kommunens systematiske oppfølging av ventelistepasienter og brukere.

Til § 9 Ikrafttredelse

Lovendringen krever at de kommunale forskriftene skal tre i kraft senest 1. juli 2017.

Forslag til forskrift om rett til opphold i sykehjem - kriterier og ventelister, Tønsberg kommune, Vestfold

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å få oversikt over behovet for langtidsopphold og bidra til forutsigbarhet og åpenhet rundt kriterier og tildelingsprosessen for langtidsopphold sykehjem i Tønsberg kommune.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder pasient eller bruker som har rett etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1e. til langtidsopphold i sykehjem i Tønsberg kommune.

Forskriften gjelder Tønsberg kommunes ansvar for å tilby langtidsopphold i sykehjem etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a., kriterier for tildeling opphold i sykehjem og oppfølging av pasienter og brukere på ventelister for langtidsopphold.

§ 3. Definisjoner

Langtidsopphold sykehjem:

Opphold uten sluttdato / tidsubegrenset opphold der pasientens eller brukerens helsetilstand og behov for helse- og omsorgstjenester gjør at det ikke er sannsynlig at vedkommende vil flytte hjem eller få tilbud om lavere grad av helse- og omsorgstjenester.

Venteliste langtidsopphold sykehjem:

Kommunens oversikt over de pasienter og brukere som etter søknad har fått vedtak om at de er kvalifisert til langtidsopphold sykehjem, men som med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold. Ventelisten er ikke et køsystem, og plass på ventelisten gir ikke fortrinnsrett til ledig plass på sykehjem, jf. § 7.

§ 4. Generelt om tildeling langtidsopphold sykehjem

Langtidsopphold på sykehjem er et høyere omsorgsnivå enn helse- og omsorgstjenester i hjemmet.

Langtidsopphold i sykehjem skal fortrinnsvis være et tilbud til personer over 67 år.

Kommunen skal samhandle med pasient og bruker, deres pårørende og verge i tildelingsprosessen.

Følgende forhold må være utredet om pasient og bruker før en søknad om langtidsopphold kan vurderes:

- Pleie- og omsorgsbehovet
- Søkers eget ønske om langtidsopphold
- Svikt i egenomsorg på grunn av demens
- Andre relevante tiltak
 - o Tilrettelegging i hjemmet, f.eks hjelpemidler
 - o Hverdagsrehabilitering
 - o Trygghetsskapende tiltak, trygghetsalarm og velferdsteknologi
 - o Dagtilbud eller andre sosiale støttetiltak
 - o Øke omfang hjemmetjenester
 - o Omsorgsbolig
 - o Tidsbegrenset opphold i institusjon, korttids- eller rulleringsopphold
- Familieforhold og nettverk
- Oppdatert pasient- og brukerinformasjon fra kommunens helse- og omsorgstjeneste som yter tjenester til søker
- Oppdaterte helseopplysninger fra fastlege og spesialisthelsetjeneste

§ 5. Kriterier for tildeling av langtidsopphold sykehjem

Pasient eller bruker må være varig ute av stand til å ta vare på seg selv og ikke lenger mestre dagliglivets gjøremål på grunn av mentalt eller fysisk funksjonstap.

Pasient eller bruker må ha et *omfattende behov* for heldøgns helse- og omsorgstjenester, og ikke få dekket sitt daglige behov for helsetjenester, pleie og omsorg på et forsvarlig nivå i eget hjem.

Under kriteriet omfattende behov, inngår en helhetsvurdering av funksjonsnivået og egenomsorgen til pasient og bruker, blant annet i forhold til

- Sammensatt sykdomsbilde
- Kognitiv svikt og langtkommet demens
- Ernæring
- Legemiddelhåndtering
- Fallrisiko
- Hyppig innleggelser i spesialisthelsetjenesten (sykehus)
- Psykisk helse
- Ensomhet og sosial isolasjon
- Personlig hygiene
- Toalettbesøk
- Forflytning

§ 6. Rett til vedtak

Kommunen kan fatte vedtak om avslag på søknad om langtidsopphold når det er forsvarlig at pasient eller bruker med omfattende behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester bor hjemme i påvente av langtidsopphold i sykehjem.

Vedtaket skal opplyse om vedkommende er kvalifisert for langtidsopphold sykehjem og kommer på kommunens venteliste for langtidsopphold, jf. § 7.

Pasienter og brukere har rett til å klage over vedtak om avslag på sykehjem og plass på venteliste for langtidsopphold, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-7 andre ledd og § 7-2.

§ 7. Ventelister langtidsopphold sykehjem

Pasienter og brukere som har fått vedtak om at de er kvalifisert for langtidsopphold, men som med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av plass på sykehjem skal føres på kommunens venteliste for langtidsopphold.

Ved hver tildeling av langtidsopphold på sykehjem, skal kommunen vurdere det individuelle behovet til nye søkere og alle som står på kommunens venteliste for langtidsopphold.

Kommunens venteliste for langtidsopphold gir ingen fortrinnsrett til plass på sykehjem, og senere plasserte pasienter og brukere vil kunne få plass først dersom deres behov vurderes som større.

§ 8. Oppfølging av ventelister langtidsopphold

Pasienter og brukere som står på kommunens venteliste for langtidsopphold skal kontinuerlig vurderes ut fra behovet for å tildeles plass ved sykehjem.

Kommunens rutiner skal sørge for at pasienter og brukere på venteliste har nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester mens de venter på tildeling av plass i sykehjem.

Kommunen skal ha en systematisk og fortløpende evaluering og vurdering av helsetilstand og funksjonsnivå til pasienter og brukere på venteliste for å fange opp eventuelle endringer i bistandsbehov.

§ 9. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2017.